

INSCHRYVINGSPRYS

Voorop betaelbaar van vier tot vier maanden.

Voor de Stad fr. 1-30
Voor den buiten „ 1-75
Voor 't vreemde „ 2-25
Per maand voor de stad alleen . . . 0-58

HET WERKVERBOND

BEKENDMAKINGEN

De bekenkmakingen betalen 10 centim den drukregel. Gewone voorwaarden voor de Notarissen, Ambtenaren, enz.
Prys van een nummer 10 Centimen.

Volksblad voor Handel en Nyverheid, Stielen en Ambachten.

VERSCHYNT EEN MAEL IN DE WEEK: DE ZATERDAG.

Brieven, Bekendmakingen en alle hoegenaemde Artikels ten langsten Donderdag noon, vrugterij toe te zenden: in den Estaminet den PRÉ-AUX-CLERCS, by het Groot-Vleeschhuis, 24, te Gent. — Men kan zich Abonneren op bovengemeld adres en op alle Postbureelen.

YZERENWEGEN. — VERTREKUREN.

MAERT 1862.

De Konvoijen met een * getekend, zyn Expresstreinen van eerste klas, degene met ** van eerste en tweede klas.

Brussel, langs Mechelen . . . 5-00 8-55**
Brussel, langs Denderleuew . . 7-00 11-50 2-20 5-00 7-40
Mechelen, Antwerpen, 5-00 8-55** 11-50 2-20 5-00 7-40** Mechel.
Lier 5-00 2-20
dendermonde 5-00 7-00 8-55** 11-50 2-20 5-00
Aelst 7-00 11-50 2-20 5-00 7-40

Lokeren 5-00 7-00 11-50 5-00
Nin., Geeraardsb. Less., aeth. 7-00 1-25 langs Doornik, 5-00
Brugge, Oostende 6-15 9-15 1-50 5-05* 7-00
Kortryk, Moskr., doorn., Ryss. 6-00 9-20 1-25 5-10 7-10
donai, Atrrecht, amiens, Parys. 6-00 9-20* 1-25** 5-10
Kales 6-00* 9-20 1-25 7-10*
Bergen, Quievrain 7-00 1-25 langs doornik, 5-00
Manage, Charleroi, Namen . . 7-00 1-25 langs doornik, 5-00
Leuven, Thienen, Luik, Verv. 5-00 8-55* 11-50 2-20 5-00 Thien. 7-40**
Landen 5-00 8-55* 11-50 2-20
Keulen, Aken 5-00 8-55* 11-45 Aken 7-40*
Gladb., duss., Cref. Ruhrort . 8-55*

LAND VAN WAES.

Van Gent naer Antwerpen . . 6-20 9-00** 10-20 2-45** 5-50
Van Antwerpen naer Gent . . 6-50 8-50** 10-50 5-0** 6-00

EELCOO.

Van Gent naer Eelcoo . . . 8-35 2-50 8 00
Van Eelcoo naer Gent . . . 7-00 12-15 5-00

VAN GENT, LANGS AUDENAERDE, OP SAINT GHISLAIN.

Van Gent, langs Audenaerde, naer St. Ghislain . . 6-25 9-50 1-55 7-40.
Van St. Ghislain, langs Audenaerde, naer Gent . . 5-20 7-00 11-00 5-30

ONDERSTAND DER BEHOEFTEGE WERKERS.

De Handels- en Nyverheids-kring onzer stad, welke de door ons begonnen onderschryving ten behoeve der werkers zonder bezigheid en brood met zulken goeden uitslag heeft voortgezet, heeft ook het door ons voorgestelde plan aenvaard van in iedere wyk of parochie komiteiten op te rigten, gelast met de toedeeling van den onderstand aen de behoeftege werkers-gezinnen.

Wy hopen dat die toedeelingen reeds op eene ruime schaal in gang zyn, want het steeds aengroeiende werkgebrek heeft bereids talryke huishoudens in armoë gedompeld. Velen lyden van nu af, onder den geesel der krisis, beroofd als ze zyn van alle hulpmiddelen tot broodwinning.

Wy durven de hoop uitdrukken, dat de Handels- en Nyverheids-kring ook het tweede voorstel, oorspronkelyk door de Maetschappy der gentsche Werktuigmakers vooruitgezet, zal aenvaerden, te weten: zich in betrekking te stellen met de bestuur-kommissiën der verschillende Werkers-vereenigingen, ten einde behoortlyk ingelicht te worden over den toestand der gebreklydende leden van elke dier maetschappyn.

De goede en treffelyke werkmán, de ambachts-gezel bezit, Goddank! veel eergevoel. Hy zou liever gebrek lyden, dan de hand uit te steken naer de vernederende aelmoes; liever den hunger verkroppen, dan om een kanneken soep gaen naer het Ryke Gasthuis of naer elk ander openbaer gesticht.

Hy kan, hy mag zulks niet doen: want niet alleen stoot hem zulks tegen de borst, maer ook zou hy zich, in betere tyden, voor zyne medegezellen schamen, by aldien zy wisten, dat hy als een bedelaer ondersteund was geworden.

De Handels- en Nyverheids-kring kan derhalve een groot gemak vinden by hare liefdadige werkingen, in het aanbod der besturen van de Werkers-vereenigingen, die zich bereidwillig ten zynen dienste stellen om al de noodige aenduidingen en ophelderingen te verschaffen aen de parochie-komiteiten, welke aldus juist en regtzinnig te weten kunnen komen, welke de ware toestand der werkers van iedere maetschappy gewor-

den is ten gevolge der krisis. Niemand anders kan hun dergelyke inlichtingen zoo goed ter hand stellen.

De werkers hebben met diepen spyt vernomen, dat het plan van aankoop en verkoop van levensmiddelen aen verminderde pryzen waerschyntlyk niet verwezentlykt zal worden.

Door dlt middel, immers, zou men met een rollend kapitaal van 10,000 francs ontzaggelyk meer onderstand en nut hebben kunnen kunnen stichten, dan met 20,000 francs in dadelyke giften, zonder goedkoope levensmiddelen.

De gentsche Werkers-genootschappen zyn meest allen reeds maetschappyn van onderlingen bystand, aengezien de ongelukkigen, dit wil zeggen de van werk beroofde, kranke of verminkte leden, uit de beurs of kasse ondersteund worden, voor zoo veel de hulpmiddelen, voortspruitende uit den wekelykschen inleg der leden, zulks veroorloven. Men begrypt, zonder moeite dat in tyden van krisis, als wy thans beleven, die hulpmiddelen sterk verminderen, terwyl de behoeften toenemen. Hoe minder werk, zoo veel te minder leden die den inleg kunnen doen, en zoo veel te meer broeders die ondersteund moeten worden.

Maer nog sterker gevoelen de werkers nu de noodzakelykheid der oprigting van spaerkassen of reservefondsen, bestemd voor den aankoop van wintervooraed of goedkoope levensmiddelen.

Deze spaerkassen zyn volstrekt geene nieuwigheid; dezelve bestaan reeds menigvuldig in den schoot der talryke Maetschappyn van onderlingen bystand, in onze stad en elders in ons land opgerigt, en derzelver werkingen zyn zoo heilzaam als voordeelig voor de arbeidende klasse in 't algemeen.

Binnen kort zullen wy het uitmuntend en hoogst belangryk verslag over den toestand der Maetschappyn van onderlingen bystand mededeelen, opgemaakt door den achtbaren heer T'Kint-de Naeyer, ondervoorzitter der Staets-kommissie van toezigt op die vereenigingen. Daerin zullen de werkers zien, op wat manier zy dusdanige spaerkassen kunnen oprigten, en zich beveiligen tegen de afpersingen der spekulateurs in aerdappels en andere eetwaren, vooral gedurende het

ongelukkige winter-geetyde en in tyde van werkgebrek.

Toen de Maetschappy der gentsche Werktuigmakers het eerste gedacht opwierp in 't Werkverbond, ter inzameling van onderschryvingen van vrywillige geleeningen aen een mogelyk verlies van 25 % was zulks met inzicht om eene groote Werkers-maetschappy voor den aankoop van de meest benoodigde levensmiddelen te stichten, met ondersteuning der liefdadige en volkslievende personen. Al de werkheden, die zulks noodig hadden, van welk ambacht, fabriekwerk of stiel dan ook, zouden daervan de voordeelen genoten hebben gedurende de huidige krisis.

Hiervoor hebben zy zich, met bestuerleden van andere werkers-genootschappyn, by de overheden en by vermogende personen aangeboden, en hadden bereids eene aanzienlyke som inschryvingen aen geleend geld en liefdegiften verzameld, toen de Handels- en Nyverheids-kring het werk der liefdadige inschryvingen overgenomen en op eene groote schaal voortgezet heeft. Dat werk wordt boven verwachting vruchtbaar, en de Werkers-maetschappyn juichen het dankbaar toe.

Slechts een punt baert aen de besturen onrust, te weten: de wyze van toedeeling des onderstands aen de behoeftege werkers-gezinnen.

Vol vertrouwen in de verlichtheid der mannen die aen 't hoofd van het groote liefdeswerk zyn, en gansch te vreden omdat de bedeelingen niet zullen plaats hebben langs het kanael van den gewoonen armen, vreezen zy echter, dat de liefdadige uitdeelingen, onder sommige harer vormen, aenleiding zal geven tot vernederingen, welke de werker nooit kan of mag ondergaen. Wy herhalen dat een eerlyke en treffelyke werkmán nooit schooier of bedelaer zal worden; nooit een kanneken soep naer 't Ryke Gasthuis of ter armkamer zal gaen halen.

Wy durven derhalve de hoop uitdrukken, dat de te benoemen bestuur kommissie, en de parochie-komiteiten, gelast met de bedeeling der liefdegiften, zich in betrekking zullen stellen met de besturen der onderscheidene Werkers-maetschappyn. Op deze wyze zullen zy, zonder moeite of kosten, kunnen vernemen, waer de nood prangt; waer de eerlyke werker lydt en

ZAEK DER ZWARTE BENDE.

MOORDERYEN EN DIEFTEN,

IN DE ARRONDISSEMENTEN CHARLEROI, NYVEL, DINANT EN NAMEN.

AKT VAN BESCHULDIGING.

11* VERVOLG.

Deze nachtelijke bespringing had juf. Dehoux zoo zeer ontsteld, dat zy in den beginne dacht dat de diefte veel aanzienlyker was, en meende veel voorwerpen kwyt te zyn, waaronder stukken van 20 en 40 franken, dry gouden ringen en twee kerkboekken, die zy later vond. Zy hield eveneens staende dat hare kamer plotselyk verlicht was geworden door vier lanternen, terwyl de beschuldigten te Aiseau, gelyk overal elders, maer enkel eene keers medegebragt te hebben. Zy bekenen overigens dat een van hen, drager was van eenen yzeren tuig, en dat zy allen stokken by zich hadden. August bekennt ook dat hy by juffer Dehoux zyn pistool by zich had, hoewel hy het er niet uithaalde.

N° 47 en 48. — Jamagne en Chaumont (Dinant), 11-12 february 1861,

— J.-B. Boucher, Aug. Leclercq, Jos. Leclercq, Rabet, Hubinon

Boucher en de twee Leclercq's hebben medegeholpen in de misdaed van Gilly, in den nacht van 15 tot 16 january, en in die van Aiseau, in den nacht van 1 tot 2 february. Tien dagen later, in den nacht van 11 tot 12 february, gingen zy twee nieuwe dieften begaen te Jamagne en te Chaumont, naby Filipsstade met Hubinon, die ze vergezeld had te Aiseau, en Rabet, die een hunner medeplichtigen te Gilly was. Jozef Leclercq had dus Sombrefte verlaten den 14 february. Hy was Boucher gaen vervoegen naer Chastres, en zy waren naer Jamagne vertrokken met Rabet, rond negen of tien uur 's avonds. August en Hubinon waren er op hunne beurt heengegane, een deel des wegs te voet en het ander per spoorrein afleggende.

Het huis, door hen gekozen, was dit van de echtelingen Biston, beiden doof en van 75 tot 75 jaren oud. Zonder dat dezen het wisten, stelen zy in eene kamer naest hun slaepvertrek, 5 a 400 fr in specie, wit lynwaden manshemden, twee zwarte broeken, eene andere in blauw laken en twee broeken van eene wol en katoenen stof de eene zwart en de andere grys;

twee blauw lynwaden kien de eene hyna nieuw, met neêrliggende kraeg, open op de borst; twee zwart zyden halsdoeken; twee ondervesten, waer van de eene in zwart laken, en de andere in eene stof met zelfde kleur geruit; een shawl met zwarten grond en roode bloemen; een voorschoot van franschen merinos met twee zakken langs voren; een wollen rok, donker en ligt blauw geruit; boter, gezoden vleesch, eene flesch genever, een wymen korf en een blauw katoenen regenscherm, waervan de stok in 't zwart geverwd was. Die regenscherm is teruggevonden by Hubinon. Men heeft nog by hem boven het dak, naby de schouw, eene broek en eene zwarte ondervest gevonden, welke hy beweert van zelfde diefte voort te komen, alhoewel de oude Biston, welken men ze toonde, ze niet erkend heeft. Biston erkent insgelyk niet eene zwarte broek, gevonden by Jozef Leclercq, en welke deze verklaert van Jamagne voort te komen; noch zyn nieuwen kiel met neêrvallende kraeg, welke August gevraagd en gekregen heeft, omdat de zyne te Gilly gescheurd was, en waervan hy later de kraeg heeft doen veranderen door eene vrouw van Sombrefte, die het bekennt.

Wat aengaet den wymen korf, hy is eenige dagen daerna gevonden onder de waterleiding van den buertweg van Jamagne naer Hemptinne, en Boucher bekennt hem te dier plaetse verborgen te hebben. Jozef Leclercq bekennt insgelyk op weg den shal der echtgenoot Biston weggeworpen te hebben, omdat hy hem niet wilde behouden.

De beschuldigten bekenen overigens dat Rabet en Hubinon slechts gewaakt hebben, de eene buiten en de andere binnen den tuin, en dat te Jamagne zooals te Gilly, Boucher en de twee Leclercq's alleen in huis gedrongen zyn. Jozef Leclercq voegt er by dat zy eene keers hadden, om zich te lichten.

Zy hadden de voorwerpen welke wy opgenoemd hebben, verzameld, maer nog niet geraekt aen het geld, toen een gebuer buiten zyn huis ging om aen eene behoefte te voldoen: het was dan half een. Rabet, die op loer stond, sprong naer hem en riep zyne makkers; de gebuer trad terug binnen, en zyne zuster bemerkte eenige mannen op de spoorbaen. Jozef en August Leclercq keerden dan terug om het geld van Biston te stelen, en Boucher, aen wien Rabet zyn pistool had gegeven, ging zich in den tuin plaetsen naby het venster, langs waer zyne medeplichtigen binnengedrongen waren. Dit venster was met yzeren staven voorzien; maer men heeft een dier staven gebroken en er den koffer mede verbryzeld.

De plegers der misdaed hadden te dien einde eene houten schup gebeyd, welke zy in den tuin hebben gelaten, en die toebeorde aen den wagenmaker Dricourt, gebuer der echtelingen Biston. Zy hadden nog op 100 a 120 meters van het huis een ploegyzer genomen, dat zy, zooals Rabet bevestigt, in een put of waterplas hadden geworpen, tusschen Morialmine en Marseille, na eene tweede diefte te zyn gaen plegen by de echtelingen Baudry, te Chaumont.

Rabet had onlangs in die gemeente gewerkt, en hy is het die het huis Baudry aen zyne medeplichtigen had getoond. Boucher had my gemeld, zegde hy, hoe men moest te werk gaen om, zonder vermoedens op te wekken, te weten of er geld is of niet. Zyne lessen benuttigende, en wyl ik werkte aen den spoorweg te Chaumont had ik aen den eene of den anderen het huis Baudry aentoonende, gevraagd welke lieden dit waren, en aldus had ik vernomen dat het grysaerds waren die geld moesten hebben. Ik had het aen Boucher gemeld lang voor de diefte.

By hen komende, rond dry uur 's morgens, vond Boucher een venster waervan de blafaturen niet goed vast waren. Hy opende ze en had juist eene ruit gebroken toen vrouw Baudry met hare lamp beneden kwam, haer venster bezag en weder de blafaturen sloot. De beschuldigten waren by hare nadering vertrokken, en onder een hangar gevlugt, waer Boucher eene houthakkersbyl nam, die hy zegt met oud yzer verkoelt te hebben. Vrouw Baudry echter keerde terug met eene lantaern, denkende dat gerucht welk zy hoorde uit den stal kwam, waer hare koei op het punt was te kalven.

Maer nauwelyks was zy eenige stappen buiten huis, of de vyf beschuldigten vielen op haer, grepen haer by de keel en wierpen haer ten gronde. Een hunner wondde haer zelfs aen den linkerarm, met een werktuig dat zy voor eene byl genomen heeft, en zy werd met het aenzicht ten gronde gehouden door Hubinon, die haer met den knie stampte, en door Rabet, die haer den mond digt hield.

Baudry, van zynen kant, snelde tot op den dorpel zynen woning, maer werd zelf omverre geslagen met een stok. Men deed hem daarna binnengaan; dwong hem te wyzen waer zyn geld was, en deed hem doodsbredrigen, indien hy den minsten kreet slaekte. August bleef by hem wacht houden, terwyl Boucher en Jozef Leclercq zyn koffer open braken, waer zy ongeveer 150 francs in specie uitnamen. Boucher droeg insgelyk eene

zucht; waer vader, moeder en kinderen sinds lange dagen reeds snakken naer wat goed voedsel, zonder nogtans iemand aen te spreken, zonder de hand naer de vernederende aelmoes uit te reiken. En door dat middel, zal te gelyker tyd het mogelyke bedrog, de verkeerde of misplaetste toedeeling van den onderstand voorkomen worden.

AENKOOP VAN

GOEDKOOPE LEVENS-MIDDELEN.

Het ontwerp van associatie voor den aenkoo van levensmiddelen heeft nog al tegenkating ontmoet van wege menige onzer achtbare medeburgers, aen wier liefdadigheid wy overigens hulde bewyzen. Indien eenigen hunner zeker kiesbelang in het oog houden, zoo meenen anderen stelselmatig den middenbaren stand, den kleinen handel te moeten ondersteunen, die volgens allen door de uitvoering van den voorgestelden maetregel zou gekrenkt worden. En wel uit menschlievendheid tusschenkomende, stelt men zich ongaerne aen de vyandschap van zekere klassen bloot.

Wy deelen in de vrees niet onzer geëerde stadsge-nooten. Vroeger heeft men hier te Gent een genoot-schap van dien aert, weldadig aen het werk gezien; elders bestaan met gelukkig gevolg, werkmans-ver-eenigingen voor den aenkoo van levens-middelen, zonder dat de kleine winkeliers daerom opgehouden hebben te bestaan. Waerom zou men dan ten onzent een ontwerp niet kunnen verwezentliken, dat voor doelwit en uitwerksel hebben moet, de onbezorgdheid van den lageren stand te keer te gaen, hem gewoon-ten van spaerzaamheid te leeren aenwerven, en on-middelwyk zynen nood wat te verhelpen?

Ons land heeft een te kort in eetwaren; indien men dan nog tot den vreemde zynen toevlugt nemen moet, waerom zouden de geringe lieden, die het reeds zoo lastig hebben, regstreeks hunnen aenkoo niet mogen doen, en op de kosten van vervoer, van bemiddeling, enz., besparen?

Wy betrappen onze achtbare tegenstrevers zelve op heeter daed van tegenstrydigheid. Welhoe! Zy ne-men warm de verdediging op zich van den kleinen winkelier, door de toepassing van hun stelsel meer dan ooit aen verliezen en ondergang blootgesteld, en nog-tans: wat rigten zy zelve uit? Zy doen regstreeks hunne bevoorrading op; zy laten voor hunne bestel-lingen den armen winkelier ter zyde, en wenden zich regstreeks tot den landbouwer, om zoo veel zakken aardappels, enz., aen te koopen. Dus ook met hunne kruideniers-waren.

Varige predikers voor de belangen van den kleinen handel, geeft dan eens zelve het voorbeeld! Gy kunt den bemiddelaer betalen, en rykelyk betalen; de werk-man, die maer over zyn werkloon, en soms op voor-hand, beschikt, vindt geen ander middel om, ter ver-zachting zynner ellende, uit te voeren wat gy in uwe weelde doet, dan zich met zyne makkers te verstaen, en door de vereeniging, de gemeenschap hunner pen-ningen en krachten, in het groot, en ten gunstigste mogelyk, zich de onontbeerlyke waren aen te schaffen.

Wy laten den kleinen handel voorts in de gewoone noodwendigheden des levens voorzien. Maer, in uitzon-derlyke gevallen, mag men wel zynen toevlugt nemen tot uitzonderlyke maetregels.

Spiegel voor de Werkers.

Het volgende verhael, zal voorzeker van vele vooruit-zienende ambachtsgezellen met smaak gelezen worden, te meer, daer het hun een voorbeeld geeft, hoe een werker kan gelukkig worden met hem zich in eene vereeniging te begeven.

GENT, DEN 6 MAERT 1862.

Aen den Heer Opsteller van het Werkverbond.

MYNHEER,

Ik heb in uw achtbaer blad, van den 23 february lest, eenige regelen geschreven over eene maetschappij die zich had vereenigt tot het aenkoop van levensmiddelen in het groot en tot het verkoopen in het klein aen hare leden, en de lezers hebben gezien wat voordeel dergelyke maet-schappij kan te weeg brengen. Myn eenige wensch ware dat wy het geluk mogten hebben zulke vereeniging tot stand te zien komen in onze volkryke stad, en ten dien einde geef ik hier nog eene beschrijving van eene dergelyke navol-gingswaardige maetschappij.

Op eenen kouden, donkeren november-avond van 1843, waren 30 tot 40 arme flanel-wevers in een armoedig lokaal vereenigt; ten einde gezamenlyk middelen te beramen tegen de nypende armoede, waertoe zy en hunns gelyke, door stilstand van werk en vermindering van hunnen werkloon, gebragt waren, zoo als allen eerbaren werker alhier, nu ook het zelfde ondervind.

Alles was door hen reeds beproefd geworden; noch be-den, enbedreigingen tegen de heeren werkmeesters, verga-deringen, noch openbare redevoeringen, zoo als men hier ook te werk gaet, had hunne ongelukkige gestellenis niet verbeterd maer wel verergerd, want vele wierden daardoor in de nyverheids-gesichten niet meer aengenomen om hun dagelysch brood te kunnen winnen! anderen mogten nu en dan per week wat werken, hetwelk niet konde alzoo bly-ven voortgaen. Eindelyk heeft de drukpers hen op den goe-den weg gebragt en doen verstaen dat zy zich moesten vereenigen om eenen bond te maken, om alzoo gezamenlyk de hand aen het werk te slaen, voor de armoede wat te verzachten.

Geleid door de schriften van Robert Owen, stelden zich eenige werkers voor om een broederbond of vereeniging te vormen, als zynde hunnen eenigsten redmiddel, dien voor-stel werd aengenomen, en dadelyk wierd de vereeniging ingerigt, hunnen eersten inleg was van 25 centiem per hoofd, het grootste getal waren niet in staet die geringe som te storten, zoo zwak waren de eerste beginselen van deze vereeniging, die nu, wie zou het gelooven, over mil-joenen, beschikt! Men kan zich gemakkelijc voorstellen, hoe veel zwaarigheden zy moesten overwinnen, voor dat zy den steun, ja de medewerking in het krediet verworven had-den, hetwelk onmisbaar was om hun doel te bereiken.

In het begin wierden de volgende bespreken aengenomen:

1° De vereeniging zal vooreerst verbruiks-artikelen aen-koopen, maer geene sterke dranken; alle verkoop moet met gered geld gedaen worden; 2° De opbouw of aenkoo van gezonde en doelmatige woonhuizen voor de leden; 3° Voortbrenging van eenige zeer algemeene gevraagd wordende artikelen, ten einde die beter koop te verkrygen dan by inslag in het groot, en om tevens werk te verschaffen aen de deelhebbers;

4° Door aenkoo of huur, in het bezit te komen van den benoedigden grond, die men gezamenlyk zoude ontginnen doen bemesten en bebouwen, om daer na als partikulie-ren eigendom onder de leden verdeeld te worden;

5° Het aenwenden van een gedeelte der eventuele wins-ten tot de stichting van inrigtingen voor onderwys en zede-lyke ontwikkeling der leden;

6° trapsgewyze uitbreiding van de vereeniging door ver-meerdering van leden en uitbreiding van zaken, door onder-linge hulpbetoon aen gelyksoortige genootschappen.

De aenvang der vereeniging stond in het geheel niet in evenredigheid met zulk een uitgebreid en samengesteld doeleinde. In oktober 1844 werd de definitieve akt der ver-eeniging geteekend en bestond zy toen uit 28 leden met een kapitaal van slechts 700 fr. en waarvan er 250 fr. wer-den besteed aen het huren van een klein winkel-lokaal in Landlane; het overige diende tot aenkoo van eene geringe

hoeveelheid meel, boter, zuiker en gort; in maert 1845 voegde men hierby de thee en tabak, en in 1846 het vleesch; in 1847 steeg het kapitaal reeds tot 7150 fr. de verkoop tot 800 francs in de week; het aental leden bedroeg 110; in 1848 telde men 350 leden met een kapitaal van 28,826 fr. eenen verkoop van 4,375 fr. in de week. Sedert dat tydstop zyn de zaken der vereeniging steeds vooruitgegaen.

Uit een staeltje, hetwelk wy in zyn geheel niet zullen overnemen, blykt dat het getal leden hetwelk in 1845 met 74 aenving, in 1853 tot 730, en in 1849 tot 1,950 was aen-gegroeid; het kapitaal in het eerstgenoemde jaer 4,500 fr. bedragende, was tot 140,200 fr. in 1853, en tot 450,000 fr. in 1858 toegenomen; de jaerlyksche verkoopen bedroegen in 1845, 17,750 fr. en in 1853 769,000, en in 1858, 1,762,225 fr. en de jaerlyksche winsten niet minder dan 700 fr. 41,850 fr., en 157,000 fr.: ongeveer 30 a 35 per honderd van het kapitaal.

Gedeeltelyk moet deze voorspoed toegeschreven worden aen den goeden zin der aengenomene statuten, en hoofdzak-elyk aen de kunde en zedelykheid der bestuurders en beheerschers.

Drie hoofd-bepalingen, in die statuten vervat, hebben voornamelyk bygedragen tot den bloei der onderneming; de eerste is de voorwaarde om met gered geld te betalen, ten doel hebbende de verwydering van al de zoodanigen die de onderneming zouden kunnen benadeeligen, terwyl daerdoor de financiële toestand ook altyd klaeren duidelyk bleef; de tweede bepaling dat de jaerlyksche winst by het gemeenschappelyk kapitaal gevoegd, en slechts by uitzon-dering zoude verdeeld worden, heeft de vereeniging in staet gesteld om zeer zelden vreemd kapitaal te behoeven; en tevens hare zaken meer doen uitbreiden by vermeerde-ning van middelen.

De derde bepaling, die opervlakkig vreemd schynt, houdt in dat de winst niet verdeeld wordt naer evenredig-heid van den inleg maer van den maetstaf der aenkoop door de leden gedaen; hierdoor was de vereeniging zeken haren omzet te doen toenemen by den aangroei van het getal leden en het vergrooien van het fonds; te gelyk had het huisgezin van elk lid belang by den bloei der vereeni-ging. Deze bepaling vooral gaf aen de vereeniging een grooten steun door de medewerking van de vrouwen der arbeiders, aengezien de werkers, aangelokt en opgewekt door zoo een groot voordeel en jaerlyksche winst, namen zy voor besluit, om hunnen dagloon niet meer te gaen ver-kwisten in de drankkroegen. De 5 ten honderd interest, die zy van hunne inbrengsten onvingen, werd met de dividen-denden verzameld.

Die voordezen arme werklieden, zyn tegenwoordig eige-naers van uitgebreide magazynen en van een aental nieuwe en door hen herstellde woonhuizen; zy bezitten vele aen-deelen in verscheide naby gelegene fabrieken; zy zyn eige-naers van een slaghuys, van eene broodbakkerij, alsook van werkplaatsen voor schoen- en kleermakery; zy hebben ook ruime lokalen voor hunne bureelen, leeszael en alle andere vergaderingen die zy noodig oordeelen, zoo als voor een broeder-feest of anderszins.

Zoo men ziet, kunnen alleen de eendragt, de spaerzaam-heid en het goed overleg de fortuin maken van den werker.

Een Werkman.

DE DOODSTRAF EN DE BLOEDWET.

Een hoogst gewigtig maetschappelyk vraagpunt houdt thans weer op nieuw de geleerde koppen bezig: legisten, juristen, moralisten, iedereen wil praten en twisten, schry-ven en wryven over de «Doodstraf.» Door de voor- en de tegenstanders worden van beide kanten de diepgrondigste bedenkingen gemaakt, de uitgebreidste bewysredenen aen-gevoerd, om over dit belangryk punt hunne meening te slaven.

Ik zal voor den oogenblik aen dien stryd geen deel nemen; maer liever de publieke aandacht trekken op een ander feit, dat, indien het niet zooveel afschuw inboezemt, dan eventwel niet minder onredelyk en onregtvaardig is: ik bedoel de... Bloedwet.

Wanneer men dat hatelyk stelsel beschouwt in zyn aert en zyne gevolgen; wanneer men zich herinnert in welk tydstop, door wien en tot welk doel de konskriptie hier is ingevoerd geworden, zal men seffens volkomen overtuigd

zwarte broek mede, welke men hy hem gevonden heeft, en die erkend werd door vrouw audry. De beschuldigten deelden daarna wat verder den buit en scheidden aen de statie van Morialmé. Het was half zeven des morgens toen vouchet en Rabet te Chastres aenkwamen.

N. 49 Jauche (Nyvel), 11-12 maert 1861. — J. B. Boucher, Aug. en J. Leclercq, Aug. van der Avero, F. Boucher, medeplegtige.

Die twee dieften gebeurden in het arrondissement Dinant, en die van Aison en dit van Charleroi. Wy zullen nu Boucher en de twee Leclercq's wederyinden te Jauche, arrondissement Nyvel, dit maal vergezeld door Aug. van der Avero, hun medeplegtige te Gilly.

F. Boucher, zyn broeder, had inderdaad vernomen dat er te Jauche een goed huis was, bewoond door een man en zyne vrouw, en dat dezen geene kinderen hadden. Hy had dit huis aengetoond, dat hetgeen was van de echelingen Melon, en August was eenige dagen voor de misdaed de plaatsen gaen bezoeken met van der Avero, onder voorwendsel een peerd te koopen. Zy bekenen dit feit beiden, alhoewel vrouw Melon, aen wie zy zeggen gesproken te hebben, zich zulks niet herinnert. Het huis werd dus in den nacht van 11 tot 12 maert overvallen, eene maend dag op dat na de dieften van Chaumont en Jamagne, en Melon, die gerucht hoorde in eene naburige kamer, werd vastgegrepen op den oogenblik dat hy er binnen wilde. Eene stem riep zelfs: Dood hem by God! en hy werd genstonds vastgegreven en op het hoofd geslagen met eene metserslat welke men met nagels had vermaekt en die op zyn hoofd brak. Echter kon Melon ontsnappen, en hy liep hy den gemeente-ontvanger Renard, zyn gebuer, om hulp. Renard sprong uit zyn bed en schoot door zyn ven-s-ter twee pistolen af, die de dieven op de vlugt dreven. Zelfs was hunne vlugt zoo snel, dat men geld in de kamer gestrooid zag, van aen den koffer welken zy hadden opengebroken, tot onder het venster langs waer zy binnen gekomen en vertrokken waren. Men vond er insgelyks een kapmes, de gebrokene metserslat, en eenige stukken van een rok met blauwe en rode strepen, waerby nagelgaten waren: die rok was genomen op eene haeg, naby het huis.

's Anderendags 's morgens ondedte men in den kelder van een in-aenbouw zynde huis dat aen Renard toebehoorde, en maer van de hoo-ve der echelingen Melon gescheide was door de breedte van den weg, eene groote hoeveelheid asch, stukken plafoneerlatten die door het vuur geraekt

waren, en het spoor van eenen in loipen gewikkelden voet. Dus was het blykbaar dat de plegers der diefte zich in dien kelder verborgen hadden toen zy te Jauche aenkwamen, er vuur gemaekt en er hunne schoenen omwonden hadden met de stukken van den rok, by Melon gevonden. Ook bekenen Boucher, de twee Leclercq's en van der Avero die die feiten. Zy herkennen ook in dit gebouw eene metserslat en het kapmes genomen te hebben, dat men gevonden heeft met de stukken rok, en August Leclercq bekent zelfs dat hy het is die de lat gebroken heeft op het hoofd van den zehtgenoot, omdat deze laatste, zegt hy, hem een slag op den schouder had gegeven.

Om in het huis te gaen, hadden zy eene ruit gebroken in de keuken, de luiken geopend en door het venster gekropen. Zy waren overigens overal voorzien van eene keers welke zy medegebragt hadden; maer zy dwongen vrouw Melon hare lamp heraan te steken, omdat hunne keers uitgedoofd was. Boucher voegt er by dat een der kleine kanten van den koffer was losgeraekt, op den oogenblik dat hy hem van de eene kamer in de andere stuurde, en dat hy aldus ongeveer 70 fr. genomen heeft. Hy bekent ook eene hesp medegenomen te hebben, welke zy onderwege niet liet gestolen geld deelden.

Ook zegt hy dat zy daarna alle vier naer Namen gegaen zyn, waer Boucher den spoorweg naer Châtelineau heeft genomen, Aug. Leclercq naer Tatinnes, en twee anderen naer Gembloux, 15 of 20 mylen te voet af-geleigd te hebben om 70 fr. en eene hesp te stelen.

Wat F. Boucher aengaet, die de hooft van Jauche aen zyn broeder had aengetoond, hy had de gemeente niet verlaten en niet regstreeks deel genomen aen de diefte; maer hy heeft er zich niettemin medeplegtig aen gemaekt, de anderen inlichtingen gevende om ze begaen.

N. 50 Chastre-Villeroux-Blamont (Nyvel), 25-26 maert 1861. — J. B. Boucher, Aug. Leclercq, Aug. van der Avero, Hubinon, J. Declercq, medeplegtige.

Jozef Leclercq heeft dus dezelfde rol gespeeld voor eene andere misdaed van het arrondissement Nyvel. Hy had by toeval vernomen dat er te Chartre-Villeroux-Blamont een man van zekeren ouderdom was, die zelf zyne kooijen verzorgde, en alleen woonde in zyn huis sedert hy zyn broeder verloren had. Die man heette Karel Gerard, en was 62 jaren oud. Jozef toonde dus het huis van Gerard aen zyn broeder August en aen zyn

neef van der Avero, wetende, zooals hy zelf zegt, dat zy er zouden zyn gaen stelen. August en van der Avero gingen daarna ter plaatse. Zy gaven verslag over hunne waernehmungen aen hunnen oom Hubinon en aen J. B. Boncher, en gingen alle vier naer het huis Gerard, in den nacht van 25 tot 26 maert; vyftien dagen na de misdaed van Jauche.

Boucher had vooreerst gedacht door het keldergat te kruipen. Reeds had hy de fouten staven gebroken die het afsloten, toen hy bemerkte dat de keldermond niet breed genoeg was om hem door te laten. Daarna poogde hy langs het dak, en hy had enige tiels weggewonnen by middel eener ladder, die uit eene naburige schuur kwam, toen Gerard hoestte of eenige andere beweging in huis maakte. Door die omstandigheid bleven zy gedu-rend een half uur stil, omdat zy, zooals Boucher zegde, aen Gerard den tyd moesten laten weder in te slapen. Dan bemerkten zy een venster, waer van de luiken niet digt sloten, en dat maer twee meters boven den grond verheven was. Boucher en zyne makkers gingen dus eene andere ladder in de zelfde schuur halen, die degene van pachter aury was, en klommen door het venster, na eene ruit gebroken te hebben.

Enige oogenblikken nadien zag Gerard ze in zyne kamer komen ge-len nevens die langs waer zy binnen gekomen waren. Alle vier hadden een neusdoek rond het hoofd en lichtten zich met eene keers, die zy mede-gebragt hadden. Zy waren gewapend met stokken, en een hanner had eene spade in de hand, insgelyks gestolen by aury, en welke hy boven het hoofd van Gerard zwaede, terwyl de anderen hem uit zyn bed sleur-den en met de dood bedreigden, indien hy hun niet aentoonde waer zy a geld was. Gerard werd dus verpligt hun dry beuzen te geven die ongeveer 170 fr. inhielden en verborgen waren in de bed der kamer langs welks venster zy binnen gedrongen waren.

Ook doorzochten zy dry koffers die in zelfde kamers stonden, en namen er een twintigtal hemden, verscheidene paren bedlakens, een blauwla-ken ondervest, een nieuwen kiel en een insgelyks nieuwen zwart wollen neusdoek uit. Twee der koffers waren niet gesloten, en de spade van aury diende om den derden te openen. De beschuldigten droegen einde lyk een brood en een hesp mede, welke men buiten terugvond.

Words voortgezet.

zyn dat zy op onze dagen en in ons land geene reden van bestaen heeft. De Bloedwet is een anachronism in onzen tyd, eene bestendige logenstraffing van het groote woord « Gelykheid » waarmede men sinds meer dan eene halve eeuw de Konstitutionnele volken heeft doof gemaekt.

De tegenstanders der Doodstraf steunen hunne denkwijze op een krachtig argument, — de regterlyke dwaling. Dat is zeker eene ernstige reden. Maer wanneer men te regt achteruit deinst voor dat vermoedelyk, maer toch (Goddank!) zeer zeldzaam ongeluk, kan men dan onverschillig blyven by eene bewezene en gedurige schending van het natuerlykste aller regten, — de individuele vryheid?... Men aarzelt om den overtuigden booswicht, den voorbedachten brandstichter, den koelbloedigen moordenaar, die vreedzame lieden, weerlooze vrouwen en onnoozele kinderen goed en leven hebben ontnomen, de verdiende straf toe te passen; en jaerlyks worden er duizenden en duizende jongelingen, die door den vinger van het grillig lot zyn aangeduid, aan hunne familiën ontrukkt, gedurende eenige jaren (de schoonste jaren huns levens!) van hunne vryheid beroofd, en tot eene soort van « dwangarbeid » veroordeeld!... En wat hebben zy misdaen, die volkskinderen? Niets, volstrekt niets, dan dat zy... arm zyn!

Men heeft wel dikwyls gezworenen aengetroffen die, niettegenstaende alle getuigenissen en bewyzen, nimmer tot eene pligtig-verklaring durfden besluiten, uit vrees van zich te bezoedelen met het bloed eens onschuldigen... En gy, Volksvertegenwoordigers, huivert gy dan niet op het gedachte der schrikkelijke verantwoordelykheid die op u weegt?... Het is van uwe stemming, van uwe stemming alléén, dat de in-stand-houding of de afschaffing der gevloekte Bloedwet afhangt!

—0—

Te Antwerpen, heeft men tydens den Vastenavond het volgende liedje op den toer rondgedeeld :

DE BLOEDWET.

WYF : *Het reisje in Holland.*

Hoe lang zal de bloedwet by ons nog bestaen,
Dit dwangjuk uit vroegere dagen?
Waer van zich de ryken met centen ontslaen,
Dat enkel de burger moet dragen.
Het is nog een present uit *chez nous*,
Maer wy zyn hier het presentje lang moe.
Wy laten het dagelyks blyken :
Wy vragen, wy eischen, wy willen een wet
Gelyk zoo voor armen als ryken!

Vervloekt zy de bloedwet die d'armen verdrukt!
Die geesels voor burgers en boeren,
Die 't kind uit den schoot van zyn huisgezin rukt,
Om 't naer de kazerne te voeren.
En wordt ge er gebrekkig en blind,
G'hebt in de School van Beschaving gediend :
Ge kunt het Rogier liever vragen;
Wy vragen, wy eischen, wy willen een wet
Voor ieder gelyk om te dragen!

De burger betaelt hier den tol met zyn bloed;
De ryke geeft eenige schyven,
En vinden z' in Brussel dat onregt zoo goed,
Het kan er niet lang meer by blyven.
Gelykheid voor wetten en regt!
Zoo als het de Konstitutie ons zegt!
Wy mogen, wy moeten het vragen;
Een wet die de ryken als d'armen verplicht,
Van samen den ransel te dragen!

Chazallery.

Wy lezen in de *Stad Nieuport*:
« Over eenige dagen kwam er te Nieuport een bevel toe, dat de werkingen der afbraek van den middenblok der kazernen deed staken, en men was alhier in 't algemeen te vreden over deze beslissing, niet alleen omdat men verhoopde dat deze schoone en klooke gebouwen ten gebruike der stad zouden gelaten worden, maer meer omdat wy de schandelyke verwoesting en openbare geldverkwisting van 's lands penningen van voor onze oogen gingen zien verdwynen.

« Doch, weldra was onze verblydende hoop te leur gesteld; de vrage van den gemeenteraad verworpen. Men had steenen voor het embastillement van Antwerpen noodig, en ten dien gevolge moest men met nieuwen vlyt en geweld de schoonste gebouwen, die nog eeuwen konden bestaen en hoogst nuttig voor alles zyn, vernielen en verwoesten.
« Men had schoone muren aen te wyzen, die in 't belang van Handel en zeevaart moeten weg gemeten worden, en wervan ten minste steenen, voor het gebruike geld kunnen afkopen, dewyl de veroordeelde gebouwen niet één steen op duizend leveren. Neen, baron Chazal had gesproken, en de vernieling en de geldverkwisting moesten voortgezet worden.

Hoe lang zal dit spelke nog duren? — De Belgen, die getrouwe onderdanen en die nimmer slaverny verdragen, betalen nog geen lasten genoeg! de burger en werkmans wordt nog niet genoeg het bloed en zweet afgeperst, men wordt nog veroordeeld het geld met hamers te zien breken en al wat nuttig kan zyn, vernielen en tot puin vergruizen.

Passons outre N° 2.

Wy lezen in den *Veurner*:
Veurne. — De openbare aanbesteding van de herbouwing van den Schouwburg dezer stad heeft den 26 february plaets gehad. Deze werken zyn toegewezen geworden aan M. Desmet, aannemer te Yper, voor de som van 10,675 francs.

By deze aanbesteding heeft een aerdig incident plaets gegrepen. De voorwaarden, bestek, immers geheel dit ding, gebeurde in 't fransch. Een der aanwezigen deed de

billyke opmerking dat onze ambachtslieden geene paryzenaers zyn, en dat dus velen, wellicht allen, de taal van Parys niet magtig zyn.

De provinciale bouwmeester vond die opmerking zoo dwaes als onbeleefd en kreeg het subliem gedacht, den vlaemschvrager in eens den mond te stoppen. Hy greep de bal in de vlugt, en misschien zich daerop steunende, dat er geene wetten bestaen die hem dwingen kunnen zyne bestekken of andere stuks in de vlaemsche taal op te maken, antwoordde: « Dat gaet u niet aen!... Indien ze 't niet verstaen, zy hebben het maer te leeren; al ware alles in het grieksch of in 't latyn, ze moeten 't maer gaen leeren!..

Zulke schoone dingen gebeuren te Veurne, in 't harte van Vlaenderen! En dan nog beweert een minister in de Kamer, dat er geene vlaemsche grieven bestaen!

Regterlyke Kronyk.

Hof van assisen van West-Vlaenderen. — Zaek der moord te Westuleteren. — Het hof heeft zich in zyne zittingen van dynsdag, woensdag en donderdag bezig gehouden met de zaek der moord van Joanna-Theresia Spriet, te Westuleteren gevolgd van diefte;

De beschuldigde Acke, die daerenboven te verantwoorden had over eene pooging tot verkrachting en over verschillende dieften, gepleegd in den loop derzelfde maend maert, heeft zich gedurende de debatten op eene schaemteloze wyze gedragen. Hy wilde doen gelooven, dat hy te Ryssel was op den oogenblik der moord, maer kon zyn alibi niet bewyzen, en beweerde tot op de sluiting der debatten onschuldig te zyn. Dan heeft hy besloten zyne deeluuming aen de misdaed te bekennen.
Men weet dat Haesebrouck beschuldigd was de byl geleverd te hebben, waarmede Acke zyn slagtoffer getroffen heeft, wetende dat deze laatste eene moord ging begaen.

De jury heeft bevestigend geantwoord op al de kwestien betrekkelijk Acke, en ontkennende op die aengaende Haesebrouck. Deze laatste is dus vrygesproken, en het hof heeft Acke veroordeeld tot de doodstraf, waarvan de uitvoering zal geschieden op eene der openbare plaetsen der stad Brugge.

De voorzitter aen Acke verklarende dat hy drie dagen tyd had om zich in kassatie te voorzien, zoo antwoordde de veroordeelde, dat hy geene gratie begeerde. Toen Acke aen 't gevang afscheid nam Haesebrouck, riep hy hem toe: « Stienen oom, houd u kloek, en vaerwel! »

Verkoop van eene Vrouw.

De waarheid van de engelsche wetgeving maakt den verkoop van eene vrouw mogelyk, doch de voorbeelden van zulke verkoopen worden alleen door het gemeene volk geleverd, en ook heeft deze soort van handelen ten allen tyde tot de zeldzaamheden behoord. Het volgende is nogtans dezer maend voorgevallen:

Een armeboer, genaemd Jozef Thompson, wonende naby Carlisle, in Engeland, was omtrent drie jaren getrouwd. Man en vrouw konden niet met elkaar overeenkomen; kinderen waren er niet, en de verdeeldheid had zich ook tot de wederzydsche bloedverwanten uitgestrekt. Om al deze redenen besloten de echtgenooten tot eene scheiding. Thompson liet in den morgend van 19 february door den omroeper bekend maken, dat een man ten 12 ure zyne vrouw op de markt zou verkoopen. Deze ongewoone bekendmaking deed het volk ter plaetse loopen. De vrouw plaetste zich op eenen hoogen houten stoel, met een halsband van strooi om haren hals en een kring van vrienden en bekenden rondom haar. Haar man en verkoper plaetste zich naast haar, en sprak op de volgende wyze aen het volk:

« Heeren, ik vestig uwe aandacht op myne vrouw, Mary Ann Thompson, geboren Williamson, die ik aen den hoogsten bieder zal toeslaen. Het is zoo wel haar wensch als de myne, dat wy voor eeuwig zullen scheiden. Zy is my eene slang in het hart geweest. Ik nam haar om my tot hulp en gemak te verspreken; maer zy is myn kwelduivel geweest. Heeren, ik wensch dat de hemel iedereen van booze vrouwen mogen bewaren. Maer nu ik u met de gebreken myner vrouw bekend heb gemaakt, wil ik u ook hare goede zyde mededeelen. Zy kan romans lezen en koeijen melken, het lachen en weenen kost haar even weinig moeite, als u het drinken van een glas Bier als gy dorst hebt. Zy kan boter maken en de meid uitschelden. Zy kan liederen zingen en de kraegjes plooiën. Zy kan geen rhum of genever maken, maer wel, door langdurige ondervinding, de kwaliteit uitsluitend beoordeelen. Met al hare deugden en gebreken knyt gy haar nu voor de som van 30 schellingen krygen. »

De veiling duurde twee uren. Eindelyk werd de vrouw Thompson aen een Newfoundlandse boer toegeslagen, zekeren Henry Mears. Het nieuw paar verliet gezamentlyk de stad onder het jouwen van het volk. Thompson ontnam aen zyne gewezone vrouw zeer koeltjes den halster van strooi, en hing dien zynen hond aen, waerop hy zich naer de naeste herberg begaf en daer het overige van den dag doorbragt; zoodat de koopprys zynen vrouw voor het vallen van den avond verteerd was.

—0—

De *United-States Messenger*, van 8 february, verhaelt de volgende schrikkelike geschiedenis.

« Verleden maendag heeft men naby Boston eene iersche vrouw, Sarah Mac Clock genaemd, gevonden, welke op eene zonderlinge wyze in eenen strik gevallen was. De ongelukkige zat geknield nevens haar bed, en zat met de beide handen vast tusschen het ressort-bed en de bedplank. Zy was dood; nevens haar lagen vier bankbiljetten en tusschen het ressort bed en de gordynroede stak eene portefeuille, bevattende 12 dollars in gelyke waerdyen.

Waerschyndly wilde die vrouw, wier man by het leger dient en alleen in een afgezonderd huis woonde, het ressort-bed opliten, om by haer spaergeld de dollars te voegen, welke men by haer gevonden heeft, en is het ressort bed op hare handen terug gevallen, zonder dat zy dezelve er heeft kunnen uit trekken.

« Men siddert by de gedachte, dat de arme Sarah verscheidene dagen met schreuwen en vruchteloos om hulp roepen heeft moeten doorbrengen, want zy had geene hoegeaemde wonde en zy is eenvoudig van honger gestorven. »

De koolteer als behoedmiddel tegen de aerdappelen-ziekte.

De moejelykheid des gebruiks van de koolteer bestond in het niet verhinderen der ontkieming. Als men handelt gelyk ik ga zeggen, worden de ontkieming noch de wadom gedwarsboomd, en de nitslagen, welke ik verworven heb, schynen my waerdig aen eenieder bekend te maken.

Sedert twee jaren, op nagenoeg 3 aren met aerdappelen bezet, zyn ruim de helft der knollen aengedaen geweest van de ziekte, welke gekenmerkt is door bruine vlekken op het loof, en door de geelbruine stof welke de schryvers op de knollen hebben opgemerkt.

Men voegt by de aerde, die tot een grof en droog poeier is gemaakt, 2 ten honderd koolteer. Men bestroot den te bezaeijen grond met eene lage van eenen centimeter, en vervolgens ploegt men op de gewoone wyze. Aldus is de koolteer omtrent 20 centimeters diep in den grond gestoken. De aerdappelen worden in den grond gebragt als men het gewoonlyk doet. In deze omstandigheden zyn de knollen zeer goed ontwikkeld, en geen enkele van die, welke door de koolteer behoed werden, droeg teekens van ziekte, terwyl andere aerdappelen, denzelfden dag gezaeid op eenige centimeters afstand van de eerste en aen zichzelf overgelaten, in elken struik naby de helft aen zieke knollen opleverden.

De koolteer wordt, gelyk men weet, door de gasfabrieken geleverd. J. LEMAITRE.

HOEVEEL LEER ETEN WY IN EEN JAER?

Niets! zullen een groot aental menschen zeggen. Daerin vergissen zy zich eventwel, want door elkander kan men berekenen dat ieder mensch in een jaar tyds genoeg leer eet om er een paar vrouwschoentjes van te maken.

Hoe heeft dat dan plaets? Ja, oppervlakkig beschouwd schynt het een raetsel, maer het is evenmin aen twyfel onderhevig als ieder ander feit dat ontegenzeggelyk bewezen is; ziet hier de oplossing van het raetsel: Het leer wordt vervaerdigd door het doopen van huiden in eene oplossing van zekere plantaardige stoffen, welke eene zelfstandigheid bevatten, looistof genaemd, naer de uitwerking welke het te weeg brengt. Dit bestandmiddel is min of meer in alle planten aanwezig, maer het meest algemeene en minst kostbare perst men uit eikenschors. Wy vinden het in de druif, in de hop, in de koffy, in de thee, enz. Het is bekend dat de kracht van die zelfstandigheid door water wordt afgescheiden, of met andere woorden dat het water de looistof of andere zelfstandigheden, die zich in eene plant bevinden, oplost.

Eene dierenhuid bestaat uit eiwit en « gelatine », dat is eene soort van vleeschgelei; trouwens die beide stoffen maken het grootste deel uit van elk dierlyk lichaam. Het bloed bestaat nagenoeg enkel uit eiwit en « gelatine », of uit zelfstandigheden van denzelfden aert en dezelfde eigenschappen; hetzelfde kan gezegd worden van eieren, melk, enz. In bloed in eieren en melk is het eiwit als het ware met water vermengd, en is geheel gelyk aen dat het welk in vleesch of visch gevonden wordt. Looistof en eiwit worden zeer zonderling tot elkander aengetrokken, zoo dat zy zich onmiddellyk met elkaar vermengen als men ze byeen brengt. Het resultaat van deze vereeniging is eene afscheidbare zelfstandigheid, zonder reuk, welke wy kennen onder den naem van leer, maer dat de scheikundigen gelooit eiwit noemen.

Wanneer derhal e eene huid (het eiwit) gedoopt wordt in een aftreksel van eikenschors (loodzuer) vereenigen zich die beide stoffen en ontstaet er leer. Wanneer wy aldus ons onthyt eene kop koffy of thee gebruiken en er eene zekere hoeveelheid melk byvoegen, vereenigen zich het looizuer van dien thee of koffy terstond met het eiwit en in de melk en er ontstaet leer, hetwelk, hoe zeer in de kleinst mogelyke vlokjes verdeeld, zoodat men ze enkel door een vergrootglas zou kunnen waarnemen, nogtans juist dezelfde materie is als die door den leerlooijer bereid wordt.

De looistof heeft een eigenaardigen scherpen smaak en is zeer samentrekkend, wanneer zy in de maeg wordt gebragt. Wy kunnen dien smaak proeven, wanneer wy op de schil eener druif knauwen, of op de pit van eene rozyn, wanneer wy portwyn drinken, of koffy en thee, eer er de melk is bygevoegd. De ware geur van koffy en thee wordt door de looistof welke zy bevatten, verminderd, ten zy men ze met melk, room of eieren vermengt.

Wanneer wy nu veronderstellen dat wy twee maal daegs dry kopjes thee met melk gebruiken, en aennemen dat zich in ieder kopje niet meer dan een grein leer vormt, dan zullen wy bevinden dat wy in een jaar zooveel leer inslikken als voldoende is om een paar vrouwschoentjes te maken. De melk, die zich met looizuer van koffy en thee vereenigt, neemt het samentrekkende grootendeels weg en voorkomt den nadeeligen invloed, dien deze dranken uitoefenen op hen die ze zonder melk gebruiken.

De werking van melk in de thee wordt zeer zigthaer, wanneer men den drank in een glas giet en het tegen het licht houdt. Giet er eerst de thee in, en daarna dropsge wyze de melk, nu en dan roerende. Men zal dan ook kunnen opmerken, dat koffy en thee veel meer van hare doorschynendheid verliezen door de vermenging met melk dan zuiver water, by voorbeeld zoodanig gekleurd door bruinen zuiker, dat het de kleur van thee verkrygt. De reden is duidelyk; de vlokjes leer onderschappen het licht. Wanneer men zeer sterke thee en onvervalschte melk met elkaar vermengt, zal het leer zich in één uer tyds van het vocht afscheiden.

Bloemtentoonstelling in den Casino te Gent

De officiële opening der tentoonstelling heeft zondag, 2 maart, des voormiddags, plaats gehad. De graaf van Vlaenderen, vergezeld door majoor Burnell en luitenant Duroy de Bliques, zyne aides-de-camp, zijn er om elf uur aangekomen. De prins, die onthaeld werd door de burgerlyke en militaire overheden der stad en der provincie, door den heer Vanden Hecke, voorzitter der maatschappij, en door de leden van den jury, heeft de tentoonstelling doorwandeld en meermaals zyne bewondering uitgedrukt over den voortgang van de bloemweekkunst te Gent.

Na het bezoek des prinsen, werd de tentoonstelling geopend voor de vreemdelingen en de leden der maatschappij, en de toeloop was zoo groot, dat men elkander als 't ware verdrong.

Men zou die bloemtentoonstelling in den Casino moeten gaan zien hebben, om zich eene gedachte te kunnen vormen van de heerlijkheid, den prachtige kweek, den rykdom der duizenden daer vereenigde planten. Die tentoonstelling mag als eene der schitterendste beschouwd worden, die wy nog in ons Paleis van Flora zagen. De zalen van den Casino hebben, in weêrwil hunner uitgestrektheid, al de planten niet kunnen bevatten, en met veel behendigheid heeft men beneden eene zael geïmproviseerd, die reeds merkwaardige planten en voorwerpen genoeg bevat om op haer eigen eene fraeije tentoonstelling te vormen.

Het ware ons onmogelyk eene beschrijving te maken van al de schoonheden, zeggen wy van al de wonderen uit het bloemenryk die men aentref. Zeggen wy enkel dat onze liefhebbers en bloemisten andermaal gewedderd hebben om den roem onzer Bloemenstad niet alleen staende te houden, maar zelfs te overtreffen. Men moet weten hoe kiesch, hoe teeder het leven van vele dier planten is, met hoeveel zorgen, hoeveel geduld die moeten gekoesterd en geleid worden, om te beseffen welke opoffering, welke taei geduld er noodig is, om die lievelingen uit de warmste en uit de koudste landstreken hier, op een beaeld uer, in den vollen glans van hunnen betoverenden bloesem, in de volle kracht van hunnen groei op dit onbeschryfelyk feest der natuur hervoor te brengen.

Ook er zijn bezoekers uit al de werelddelen herwaerts gekomen. De jury, bestaende uit een honderdtal leden, werd zaterdag laetst door den heer burgemeester van Gent, eerevoorzitter der maatschappij, ingesteld, die vreemdelingen namens de stad Gent en de uitschryvende maatschappij geluk wenschte, en door den heer van den Hecke, voorzitter.

De jury begon onmiddellyk zyne werkzaamheden. Om een uer werd een prachtig onthyt door de kommissie den heeren regters aangeboden. Daarna hervatten zy het onderzoek der kollektien en planten, en tegen den avond was de gansche uitslag gekend.

Kosteloze Teekenlessen.

Het bestuur van de maatschappij der gentsche *Werktuigmakers* brengt by deze ter kennis dat, te rekenen van de ingetredene maand maart, de heer Tessens, tekenmeester der Maatschappij, alle zondagen, des voormiddags van 9 tot 11 ure, kosteloze lessen in *Werktuig-teekenkunst* zal geven aan de jongelingen van 16 en meer jaren oud, zoons van Ambachts- en Werklieden of alle anderen, die zich toeleggen op een der takken van de Werktuigmakery.

De lessen worden gegeven in het lokaal der Maatschappij, gevestigd in den estaminet de *Studenten-Weide* (Pré-aux-Clercs), by de Vleeschhuis-brug, n° 24, ter stede.

Het voordeel dat de werkers alreede uit deze kosteloze teekenlessen genoten hebben, is groot, vooral in het vervaerdigen van alle soorten van werktuigen; ja zoo ver, dat onze werktuigmakers bereids den vreemden overtreffen, want er is geene wereld-tentoonstelling gehouden geweest, waer België niet bekroond wierd met lauweren, nevens de grootste en vernuftigste natiën van den aerdbal. Hierom kunnen wy den werker niet genoeg aanbevelen, om deze kosteloze teekenlessen in geenen deele te verzuimen.

GENT, DEN 8 MAERT 1862.

De graaf van Vlaenderen heeft, tydens zyn verblyf te Gent, een gehoor verleend aan de advokaten Buse en Serrure, die hem een verzoekschrift aan den koning om genade hebben ingediend, in name van de huisgezinnen der gentsche werklieden, die nog om de gebeurtenissen van 28 april 1861 gevangen zitten.

Het nieuwe blyspel *Brussel het onderste boven*, eene zoo geestige als echt luimige gispings der Staetsmannen en gebeurtenissen des jaers 1861, is dinsdag avond voor de eerste maal vertoond geworden in onzen franschen schouwburg, door de artisten van den koninklyken schouwburg der St. Huibrechts-galery te Brussel, onder bestuur van onzen stadsgenoot den heer Mengal.

Dat echt oorspronkelyk stuk door een engelschman, den heer Ch. Flor O'square geschreven, vol geestige scherts, luimige woordspelingen en kwinkslagen, en welk in de hoofdstad reeds meer dan zestigmaal opgevoerd is geweest, had ook hier een buitengemeen talryk publiek aangelokt, welk dit maal in zyne verwachting niet teleur is geweest.

De persoonagiën in dat stuk voorkomende zyn treffend gelykenis; de twee voornaemsten werden voorgesteld door Goffin en Gourdon, twee oude kennissen De tooneelen der brusselsche stads-financien, met den burgemeester Fontaines; de kiezingen, met Louis Hymans en de Leuve-naers; van den gendarma des ministers Tesch met den grefier Mestrireaux, en den pompier van Coppernolleke, van Poperinghe, alias heer Van den Appelboom hebben eenen aenhoudenden schaterlach teweeg gebragt, terwyl de heer Van Warendorff met zyn groefkanon op den rug, Chazal gesponnen en gedraaid was.

De *apothéose*, ten slotte gegeven, en verbeeldende de ver-

broedering tusschen België en Nederland, was inderdaad schoon en treffend, en werd met een donder van toejuichingen begroet, terwyl de artisten de eere der terugroeping te beurt viel.

In eene laetst gehoudene vergadering van den *Handels- en Nyverheidskring*, heeft het bureel verslag gegeven der poogingen, tot hiertoe aangewend om den goeden byval der inschryvingslysten te verzekeren. Al de maatregelen, die tot hiertoe genomen zyn, werden goedgekeurd. Er zullen komiteiten van onderstands-verleening worden ingesteld in elke parochie, onder voorzitting van een lid des kring.

Een lid van het weldadigheids-bureel, de achtbare heer senator F. Vergauwen, vergezeld van den volyveren geheimschryver dier instelling, den heer K. Vanden Bos, woonden die vergadering by; gelyk men overeengekomen is, zullen deze heeren hunne medehulp aan den kring verleenen, en hem de inlichtingen leveren, welke deze zou kunnen noodig hebben, om zyne liefdadige zending te vervullen, en aldus het dubbel gebruik in de uitdeeling des bystands te vermyden.

Verleden zaterdag had op de Graslei een geval plaats, dat diepen indruk op de menigte toegelopen omstanders gemaakt heeft. Door nood en armoede gepraemd, was het eenen braven vader van familie onmogelyk geworden dit maal zyne kelderhuur te betalen, die hy tot hiertoe nooit verzuimd had op den valdag te voldoen. De ontaerde grondeigenares, zich van dit ongelukkig huisgezin willende ontmaken, verplichtte den armen man met vrouw en kinderen den kelder te verlaten, de weinige meubelen die zy bezaten, achter hen op straat zettende. De man, niet wetende waerin of waeruit, stond op straat met de tranen in de oogen, terwyl men vrouw en kinderen van verre hoorde snikken!

Met genoegen melden wy, dat er ook goede grondeigenaers zyn, en namelyk de heer Andreas Leliaert, die seffens een einde aan hunne droefheid stelde en hun een huis aanwees, welke zy mogen gaan bewoonen, tot dat zy eene andere gelegenheid vinden.

De karnaval is hier verleden maandag nog al levendig geweest, dank zy den liefdadigen stoet ingerigt door de *Zonder Naem niet zonder Hert*. Aan het hoofd dier kavalkade reed het fanfare-korps der kurassiers, in *pierrots* gekleed; dan volgden twee groepen ruiters uit den tyd van Lodewyk XV; de fanfare-maatschappij *Grétry* in eene soort van ruiters, wier wissen peerden uitzonderlyk leelyke wyven voorstelden; de leden der *Zonder Naem*, insgelyk koddig aeneengeflanst wissen peerden mennende; de koormaatschappij *Lei- en Scheldegalen*; de wagen der *Uilen*, enz. Op den Kouter gaf de ruitery der *Zonder Naem* eenen loopstryd, die hertelyk heeft doen lachen. De omhaling voor den arme heeft veel opgebragt, en geern melden wy dat al de kosten voor wagens en kostumen betaeld werden door de personen, die aan de kavalkade deel namen.

Zoo wy vernemen dat de kavalkade op lesten karnaval, zondag 9 dezer, nog eens rond gaen; de toer zal merke-lyk grooter wezen.

Op de bals in de bezondere maatschappijen heerschte er veel levendigheid. Vergeten wy niet te zeggen dat die van *l'Union* ongewoon schoon was, en dat mevrouw de Kerhove-Delimon, in hare liefdadige taek geholpen door twee jonge juffers, er eene omhaling voor den arme heeft gedaen, die omtrent 600 franks heeft opgebragt.

Verleden donderdag, heeft men gedurende de vertooning in den franschen schouwburg, eene omhaling gedaen ten voordeele der noodlydende werklieden, welke heeft opgebragt de som van fr. 342-27.

De tentoonstelling van kunst-voorwerpen op het Stadshuis is zeer fraei. Men bemerkt er vooral de schilderyen van de heeren Christ. en J. Van Loo, de oude meubelen van den heer Minard, de oude potwerken van den heer Lippens, de handschriften van den heer Vergauwen, de verzameling wapens van den heer Neyt, een oud revolver-geweer, iets wat wederom bewyest dat er niets nieuws onder de zon bestaat. Men heeft enkel het mekanismus van den revolver uitgevonden; voor dit geweer gebeurt de beweging by middel der handen.

Wy vernemen met genoegen als dat het gentsche Kunst-Genootschap van schilder- en teekenkunst, eene tentoonstelling zal houden, ten voordeele der noodhebbende werklieden, in haer lokaal, Belgradestraet.

Twee kerels, de eene dragende een weefstoel met opschrift: *Pynd op de arme wevers van Gent*, en de andere een band met opschrift: *Den bedekten armen*, doorliepen dezer dagen de herbergen om geld in te zamelen.

De heer politiekommissaris Ghuyts en de adjunkt van der Waerhede hebben op de twee helden gepeinsd en ze in de Stadsgevangenissen doen dekken. Zy zyn aengehouden in eene herberg op de Koornmarkt.

Een koninklyk besluit van 3 dezer, keurt de beraedslaging goed van den gemeenteraad van Gent, een plan van regtmaking en verbreding der Korte Dagsteeg, by de Walpoortbrug, aennemende.

Een koninklyk besluit bevat de goedkeuring van het reglement van inwendige orde van den raad der werkregters te Gent.

Wy herinneren de personen die het regt hebben zich op de kieslysten te doen plaatsen, dat de herziening dier lysten van den 1 tot den 15 april aenstaende plaats grypt.

Degenen die geen kiezer zyn en sedert twee jaren fr. 42-32 belastingen aan den staet betalen, moeten zich ten dien einde aan het kollegie van burgemeester en schepenen wenden.

Onze soldaten zullen randsels, patroontesschen en riemen bekomen, gelyk in het zwitsersche leger.

Men leest in de *Ecdoo-naer*: met genoegen bestatigen wy de buitengewone bedryvigheid die op dezen oogenblik alhier heerscht in de lynwaedweverij. De duizenden getu- wnen, welke onze fabriekanten, zoo wel ter stede als in de omliggende gemeenten tellen, zyn volop werkzaam, en elke fabriekant is op zoek naer nieuwe wevers. Deze omstandigheid draegt veel by ter verbetering van het lot onzer werkende klassen.

BURGERSTAND DER STAD GENT.

HUWELYKEN.

Van den 26 february tot den 1 maart.

Hendrik Colpaert, 27 j. timmerman, hoogstraet, met Maria de Val, 31 jaren, dienstmeid, savaenstraet — Viktor van Hoecke, 24 j. pasteib., kouter, met Wilhelmina de Brahan, 29 j. z. b. s. Jansv. — August vermenlen, geëes-heer, zwartezusterstr. met Delfina Huytens, z. b. hoogstr. — Lieven Coens, 34 j. schoenm. zuidk. met Stefanie Magne, 26 j. z. b. akkergermstr. — Hieronimus van Wilder, 26 j. letterk., te Parys, met Prudencia Mullere, 23 j. z. b. kort-rykschestr. — Izidoor Hye-Hoys, grondeigenaar, zeurzakst. met Filomena van Quickelberghe, grondeigen. hoogstr. — Adolf Vergaert, 28 j. goudsmid, kl. bellevuestr. met Jozefina Mallé, j. klakm., stoppelstr.

Sterfgevallen van den 1 tot den 8 maart.

Benigua Entresangel, wed. Huytens, 60 j. k. meire. — Jakob Hombrouckx, 44 j. dagl. coupure. — Emmanuel d'Hulst, 70 j. kamslager, koornbloemstr. — Maria van de Peeken, huisvr. de Raeye, 57 j. antwerpschestr. — August Cous, 60 j. dagt. ridderstr. — Agatha Stevens, 63 j. z. b. k. violettestr. — Maria Defrance, 22 j. hospitaalstr. — Joachim de Meuleneere, 29 j. schoenm. baviaenstr. — Francisca van Hulle, huisvr. Déjourné, 65 j. kortrykstr. — Francisca Dick, huisvr. de Meyer, 62 j. b. de heuvelp. — Pieter Serus, 44 j. kleerm. wyngaerdstr. — Jan Baeyens, 50 j. z. b. palingshuizen. — Francisca Wauters, 71 j. beg- gyne, gr. hof. — Coleta Broekaert, huisvr. Vanderhau- waert, 33 j. roode-lyvekenstr.

46 kinderen onder de 10 jaren.

Geboorten van den 1 tot den 8 maart.

Van het mannelyk geslacht 35)
Van het vrouwelyk geslacht 37) Totaal 70.

MARKTBERIGT VAN GENT, VAN 7 MAERT.

De boter gold 2 fr. 45 tot 2 fr. 63 den kilo. Voor de 25 eijers betaelde men 1 fr. 36 c.

Het gebuideld en ongebudeld tarwebrood zullen, met de ingaende week, eenen centiem opslaen. Het roggenbrood blyft aen den zelveu prys.

MERKTEN.

REGERING VAN GENT.

Middenprys der granen op de Gentsche Merkten.

1 cr hektoliter	28 february.	7 maart.
Witte tarwe	25 90 a	25 90 a
Roude id.	25 69 a	26 11 a
Rogge	16 64 a	16 74 a
Geerst	12 50 a	— a
Boekweit	17 50 a	— a
haver	9 20 a	9 87 a
Aerdappelen, 100 k.	9 50 a	9 50 a

BROODZETTING.

Van den 7 om in te gaen den 9 maart.

1 Kilo brood enkel tarwe gebuid	fr. 0 41
1 Kilo brood enkel tarwe ongebud.	" 0 53
1 Kilo rogge.	" 0 22

TER GELEGENHEID VAN KARNAVAL

Zullen er luisterlyke DANSFEESTEN gegeven worden, gedurende de Karnavaldagen, in den Estaminet de *Goude Kroon*, op den Reep, n° 56, het Buffet zal van alles wel voorzien zyn.

Elk zegge het voorst.

Er zal een Wildeman te zien zyn,

MET HAIR OP ZYN TANDEN.

Algemeen Zaakwaernemerschap.

BRUSSEL, ZES-PENNINGSTRAET, 21.

DELEPAULT LOUIS, gewezen onderwyzer, komt in de stad Brussel een algemeen bureel te openen.

Gelast zich, ten voordeele der huisvaders, met het vervolgen hunner regten ter vrystelling hunner zoons; het doen komen van tydelijke of altyddurende congés, en in het algemeen met alle zaken die de landsmilitie betreffen. — Willende zich gansch en geheel aan het welzyn zynen landgenooten slagtofferen, en zich om zoo te zeggen behulpzaamelyk aan hunnen dienst overstellen: zal hy zich gelasten met het vervolgen van alle regterlyke, burgerlyke of administratieve zaken. Tevens eens, met het schryven van brieven, memorien, rekeningen, verzoekschriften en alle akten onder enkel handteeken, zal geldleeningen doen, erfdelen vervolgen, met een woord alles verrigten, wat zonder behulp van eenen wethier kan gedaen worden. — In de vollen hoop, dat de personen die zich met vertrouwen aen hem zullen aanbieden, over zyne dienstbewyzyng, en deszelfs klein vereichte belooning zullen voldaan wezen, verhoopt hy de gunst van hen geëerd publiek te winnen.

TE HUREN

In den Estaminet, genaemd den VIEUX CABARET,

Kouterstege, n° 2, te Gent.

Eene schoone groote BOVEN-ZAEL, diensig voor eene Letterkundige of andere Maatschappij, indien er Heeren Liefhebbers zouden zyn, zy is alle dagen zichtbaer.

J. DIMÉ, Drukker, in de *Studenten-Weide* (Pré-aux-Clercs, by het Groot Vleeschhuis